

**اداره کل آموزش و پرورش استان سیستان و بلوچستان
آموزش و پرورش شهرستان زابل**

مهر آموزشگاه

سال تحصیلی 1401-02	پایه : دهم	رشته :	آزمون درس : فارسی (1)
امتحان نوبت اول	مدت آزمون:	ساعت آغاز آزمون:	تاریخ آزمون:
نام دبیر:	شماره :	نام پدر:	نام و نام خانوادگی:

بارم	ردیف
------	------

قلمرو زبانی (7 نمره)

1- معنای واژه های مشخص شده را بنویسید. 1 نمره

الف- زین نمط آن مست شده از غرور

ب- در او چندین طریق و اندوه بود

پ- قیاس کند که مرا اهلیت چیست

ت- این بوم محنت از پی آن که کند خراب

2- نادرست های املایی را بیابید و درست آن ها را بنویسید 1 نمره

د- تالع مسعود

ج- حقه راز

الف- یال و غارب

ی- تصلا و آرامش

ن- فضل و رحمت

ش- آسایش و فراق

س- ورطه و هلاک

3- در عبارت های زیر کدام شکل املایی داخل کمانک درست است. 1 نمره

الف- همه کس را به سزا حق شناس باش خاصه (قرابت، غرابت) خویش را

ب- معلم از (مخمته، مخمصه) رسته بود.

پ- عزمت (ضامن، ظامن) جهان شد.

ت- کبکان از کوه و (غوان، قوان) در آب و بهایم در بیشه

4- نقش دستوری واژگان مشخص شده را بنویسید. 1 نمره

الف- این قصه عجب ترین قصه ها است.

ب- وان همه هنگامه دریا بدید.

5- بخش حذف شده و نوع حذف را بنویسید. 0/5 نمره

«هر چه ارزان تر بهتر، «

6- در گروه اسمی «این نویسنده پرکار» هسته و وابسته را مشخص کنید. نوع وایسته ها را نیز ذکر کنید.

1 نمره

7- نوع حرف «و» را در عبارت زیر مشخص کنید. 0/5 نمره
این رفت و آمد بود تا خانه ما ساخته شد و معاشرت همسایگانه پیش آمد.

8- در بیت زیر یک ترکیب وصفی و یک ترکیب اضافی بیابید. 0/5 نمره
وقتی دل سودایی، می رفت به بستانها بی خویشتم کردی، بوی گل و ریحانها
ترکیب اضافی : ترکیب وصفی :

9- واژه های مشخص شده را از نظر کاربرد معنایی بررسی کنید. 0/5 نمره
الف- به مجلس وزیر شدیم.
ب- خداوند او را دولت بر دولت زیادت کرد.

قلمرو ادبی (5 نمره)

10- در بیت زیر کدام واژه در معنی مجازی به کار رفته است. 0/5 نمره
سر آن ندارد امشب که برآید آفتابی
چه خیالها گذر کرد و گذر نکرد خوابی

11- متن زیر را بخوانید سپس به پرسش ها پاسخ دهید.
«این قصه عجیب ترین قصه هاست؛ زیرا که در میان دو ضد جمع بود؛ هم فرقت بود و هم وصلت هم محنت بود
هم شادی هم وفا بود هم جفا»

الف- کدام واژگان سجع است؟ 0/5 نمره
ب- جناس و نوع آن را مشخص کنید. 0/5 نمره
پ- کاربرد کدام آرایه ادبی در این عبارات چشمگیر است؟ 0/5 نمره
12- حسن تعلیل به کار رفته در شعر زیر را توضیح دهید. 0/5 نمره
«درختان را دوست دارم که به احترام تو قیام کرده اند»

13- مصراج زیر را از نظر کاربرد آرایه ها بررسی کنید. 0/5 نمره (دو آرایه کافی است)
«صداقت شیرین ترین لبخند بر لبان اراده توست»

14- نام پدید آورندگان آثار زیر را بنویسید. 0/5 نمره
الف- قابوس نامه
ب- سیاست نامه

15- موضوع آثار زیر در مورد کدام یک از شخصیت ها است؟ 0/5 نمره

الف- اتاق آبی:

ب- اسرار التوحید:

16- بیت های زیر را کامل کنید. 1 نمره

متحیرم چه نامم شه ملک لا فتی را

الف- .....

ب- تا خار غم عشقت آویخنه در دامن

.....

قلمرو فکری (8 نمره)

17- معنی و مفهوم اشعار و عبارت های زیر را به نثر روان بنویسید.

الف- هر که داد از خویشتن بدهد از داور مستغنی باشد. 0/5 نمره

ب- نقش بندی اش دلگشا بود و رنگ را نگارین می ریخت. 0/5 نمره

پ- آهنگ کید و عداوت کردند تا مگر او را هلاک کنند. 0/5 نمره

ت- کلاه از سر کودک عقل می افتد. 0/5 نمره

ث- شوخ از خود باز کنیم . 0/5 نمره

ج - ابر ز من حامل سرمایه شد . 0/5 نمره

ن- بر تیر جور تان ز تحمل سپر کنیم تا سختی کمان شما نیز بگذرد 1 نمره

18- در عبارت «اثر غم و شادی پیش مردمان بر خود پیدا مکن» نویسنده بر کدام ویژگی اخلاقی تاکید دارد؟ 0/5 نمره

19- مفهوم عبارت «خلف صدق نیاکان هنرور خود بود» چیست؟ 0/5 نمره

20- مفهوم بیت های زیر را بنویسید. 0/5 نمره

الف- گرت هواست که معشوق نگسلد پیوند .....
نگه دار سر رشته تا نگه دارد (.....)

ب- وین بوم محنت از پی آن کند خراب .....
بر دولت آشیان شما نیز بگذرد(.....)

- 21- موضوع ادبیات غنایی چیست؟ (2مورد) 0/5 نمره
- 22- دو شاهکار ادب فارسی را که جنبه تعلیمی دارند؛ نام ببربد. 0/5 نمره
- 23- در داستان «دیوار» عناصر زیر نماد چه چیزی است؟ 0/5 نمره
- دیوار: بنا:
- 24- معلم نقاشی در درس «کلاس نقاشی» برای گریز از مشکل ، چه تدبیری اندیشید؟ 0/5 نمره
- 25 - پیام اصلی درس «سفر به بصره » چیست ؟ 0/5 نمره

ردیف	راهنمای تصحیح	محل مهر یا امضاء مدیر
۱	الف) روش، طریقه ب) شادی ج) شایستگی، لیاقت د) جذد	
۲	ب- زندگی مرفه د- طالع مسعود ش- آسایش و فراغت- تسلی و آرامش	
۳	الف- قربت ب- مخصوصه ج- ضامن د- غوکان	
۴	الف- این قصه = نهاد / عجب ترین قصه ها = مسنده ب- هنگامه = مفعول / دریا = مضاف الیه	
۵	بهتر [است]. حذف به قرینه معنوی	
۶	این = وابسته پیشین (صفت اشاره) / نویسنده = هسته / پرکار = وابسته پسین (صفت بیانی)	
۷	رفت و آمد = عطف ساخته شد و = ربط	
۸	ترکیب و صفتی = دل سودایی ترکیب اضافی = بوی گل و ریحان ها	
۹	الف- رفته ب- سعادت و ثروت	
۱۰	سر: مجاز از قصد	
۱۱	الف- فرقت وصلت محنت شادی / وفا جفا ب- وفا جفا = ناهمسان پ- آرایه سجع	
۱۲	شاعر علت به ردیف و عمودی استادن درختان را احترام به امام حسین (ع) می داند.	
۱۳	تشبیه بلیغ اسنادی : صداقت شیرین ترین لبخند است / حس آمیزی : شیرین ترین لبخند / تشخیص : لبان اراده / لبخند و لبان = تناسب	
۱۴	الف- عنصرالمعالی کیکاووس ب- خواجه نظام الملک طوسی	
۱۵	الف- خاطرهای سپهری از یک کلاس دوران تحصیل خویش ب- تالیف محمدبن منور و در شرح حال و سخنان ابوسعید ابوالخیر است	
۱۶	الف- نه خدا توانم خواند نه بشر توانم گفت ب- کوته نظری باشد رفتن به گلستان ها	

<p>الف- هر کس که حق را ادا کند، نیاز به قاضی ندارد و از آن نمیرسد.</p> <p>ب- تقاشی اش جالب بود و رنگ آمیزی اش بسیار خوب بود.</p> <p>پ- تصمیم به مکر و حیله و دشمنی گرفتند تا او را بکشنند.</p> <p>ت- عقل ناتوان انسان در برابر عظمت تو عاجز و متحیر می شود.</p> <p>ث- کشیفی بدنمان را بشویم.</p> <p>ج- ابر به خاطر من سرمایه دارد و آب از آن من است.</p>	۱۷
<p>حالات درونی خودت را سریع بروز نده.</p>	۱۸
<p>جانشین خوب و شایسته ای برای اجداد هنرمند خود بود (یعنی ادامه دهنده راه آنها در هنرمندی و نیکوکاری است.)</p>	۱۹
<p>الف- لزوم وفاداری دلشده</p> <p>ب- گرفتار اندوه شدن بیدادگران</p>	۲۰
<p>موضوع های غنایی با مفاهیمی همچون: عشق، عرفان، مرثیه، مناجات و گلایه و شکایت، معمولاً در قالب های شعری غزل، مثنوی و رباعی و نیز در قالب نثر نوشته می شود.</p>	۲۱
<p>قابوسنامه، کلیله و دمنه، گلستان، بوستان، مثنوی معنوی</p>	۲۲
<p>دیوار؛ نماد جدایی بنا؛ نماد کسی که سبب ساز جدایی است</p>	۲۳
<p>شتایبان خط هایی درهم کشید و علقوزاری ساخت و حیوان را تا ساق پا به علف نشاند.</p>	۲۴
<p>اگر دچار رنج و سختی شدیم نباید نامید شویم و باید بدانیم که این جهان فراز و فرود بسیار دارد و هر سختی فرصتی برای پیشرفت است.</p>	۲۵

امضا:

مهشید خدامرادی

نام و نام خانوادگی نویسنده پاسخ :

